
MONOGRAFIE PRAWNICZE

KONTROLA
KORESPONDENCJI

MACIEJ ROGALSKI

Wydawnictwo C.H.Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

MACIEJ ROGALSKI • KONTROLA KORESPONDENCJI

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Małgorzata Sieradzka

**INSTYTUCJE WADIUM W POSTĘPOWANIU O UDZIELENIE
ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO**

Małgorzata Sieradzka

**ZMIANY PRZETARGOWE W ŚWIETLE ZAMÓWIENI
PUBLICZNYCH ORAZ PRAWA KONKURENCJI**

Małgorzata Sieradzka

**CHARAKTER PRAWNY POSTĘPOWANIA I RODZAJE
ROZSTRZYGNIEĆ WYDAWANYCH W POSTĘPOWANIU
W SPRAWACH PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH ZBIOROWE
INTERESY KONSUMENTÓW**

Konrad Jan Marciniak

**MORSKIE ZASOBY GENETYCZNE W PRAWIE
MIĘDZYNARODOWYM**

Sebastian Koczur

**AKSJOLOGIA ODPOWIEDZIALNOŚCI MATERIALNEJ
PRACOWNIKA**

Marcin Kamiński

**MECHANIZM I GRANICE WERYFIKACJI
SĄDOWOADMINISTRACYJNEJ A NORMY PRAWA
ADMINISTRACYJNEGO I ICH KONKRETYZACJA**

Andrzej Ołaś

UMORZENIE PROCESU CYWILNEGO

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

KONTROLA KORESPONDENCJI

MACIEJ ROGALSKI

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2016

Wydawca: Natalia Adamczyk

Recenzja naukowa:
prof. nadzw. dr hab. Czesław Kłak
prof. nadzw. dr hab. Jacek Kosonoga

Publikacja dofinansowana przez Uczelnię Łazarskiego w Warszawie

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2016**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-8987-5

ISBN e-book 978-83-255-8988-2

Spis treści

Wstęp	IX
Wykaz skrótów	XI
Bibliografia	XVII
Rozdział I. Pojęcie korespondencji	1
Rozdział II. Tajemnica korespondencji w prawie polskim	5
1. Tajemnica komunikowania się	5
2. Tajemnica korespondencji w prawie karnym, cywilnym i autorskim	17
3. Tajemnica telekomunikacyjna	23
Rozdział III. Tajemnica korespondencji w prawie międzynarodowym	37
1. Przepisy międzynarodowe	37
2. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu	60
Rozdział IV. Wydanie korespondencji, przesyłek i wykazu połączeń w postępowaniu karnym	73
1. Podmioty uprawnione do żądania wydania	76
2. Podmioty zobowiązane do wydania	78
3. Rodzaje spraw	81
4. Zakres udostępnianych danych i informacji	82
5. Tryb udostępniania	91
5.1. Postanowienie w sprawie wydania korespondencji	92
5.2. Sposób i forma doręczenia postanowienia wydanego w trybie art. 218 § 1 KPK	94
5.3. Zaskarżanie postanowienia	99
5.4. Otwarcie korespondencji i przesyłek	100
5.5. Zwrócenie zbędnej korespondencji i przesyłek	100
6. Kontrola poczty elektronicznej	101
7. Kontrola korespondencji uczestników postępowania	114
7.1. Kontrola korespondencji podejrzanego	114
7.2. Kontrola korespondencji tymczasowo aresztowanego	117
8. Zabezpieczenie danych informatycznych	120
9. Przeszukanie urządzeń zawierających dane informatyczne	125
10. Zagadnienia dowodowe	128

10.1. Ochrona tajemnicy zawodowej	129
10.2. Zakazy dowodowe	134
10.3. Dowód z wykazu połączeń	138
11. Procesowe konsekwencje wadliwej czynności kontroli korespondencji	140
12. Zwolnienie z obowiązku przedstawienia korespondencji	146
Rozdział V. Kontrola korespondencji w postępowaniu karnym wykonawczym	149
Rozdział VI. Udostępnienie korespondencji, przesyłek, wykazu połączeń na podstawie ustaw szczególnych	153
1. Czynności operacyjno-rozpoznawcze	153
2. Kontrola operacyjna	163
3. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencja Wywiadu	165
4. Centralne Biuro Antykorupcyjne	188
5. Kontrola skarbowa	198
6. Policja	208
7. Służba celna	231
8. Służba Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służba Wywiadu Wojskowego	233
9. Straż graniczna	241
10. Żandarmeria Wojskowa	246
Rozdział VII. Wykonywanie obowiązku wydania korespondencji, przesyłek, wykazu połączeń	253
1. Podmioty zobowiązane do wykonania obowiązku	253
2. Rodzaje spraw	254
2.1. Sprawy karne	254
2.2. Sprawy cywilne	256
2.3. Sprawy o wykroczenia	262
2.4. Sprawy karnoskarbowe i podatkowe	268
3. Prawo telekomunikacyjne	271
3.1. Obowiązki przedsiębiorcy telekomunikacyjnego	271
3.2. Wspólne wykonywanie obowiązku przechowywania danych telekomunikacyjnych i zapewnienie warunków dostępu oraz utrwalania	274
3.3. Przygotowania systemów i sieci służących do przekazywania informacji	276
3.4. Warunki dostępu i utrwalania	281
3.5. Zawieszenie wykonywania obowiązku	291
3.6. Okres przechowywania danych telekomunikacyjnych	292
3.7. Usuwanie zbędnych danych	298

Spis treści

3.8. Koszty wykonywania obowiązków	300
3.9. Konsekwencje prawne niewykonania obowiązku na rzecz uprawnionych podmiotów, sądu lub prokuratury	316
3.9.1. Prawo karne	316
3.9.2. Prawo telekomunikacyjne	321
4. Prawo pocztowe	329
5. Kontrola wykonywania obowiązków	333
Rozdział VIII. Odpowiedzialność karna za naruszenie tajemnicy korespondencji	339
1. Bezprawne uzyskanie informacji	339
2. Inne przestępstwa przeciwko ochronie informacji	347
Wnioski	357
Indeks rzeczowy	375

Wstęp

Pojęcie korespondencji posiada różne znaczenia. W najszerszym znaczeniu korespondencja oznacza wszelkie formy porozumiewania się między ludźmi, nie tylko za pomocą pisma, ale także za pomocą innych niż pismo środków komunikacji. Rodzaj i zakres wymienianych obecnie informacji jest więc ogromny. Korespondencja jest chroniona tajemnicą korespondencji, która obowiązuje i jest uregulowana zarówno w prawie międzynarodowych, jak i krajowym.

W polskim prawie używane jest także pojęcie tajemnicy komunikowania się (art. 49 Konstytucji RP), która oznacza tajemnicę korespondencji, poszerzoną jeszcze o nowe elementy. Tajemnicą komunikowania się objęte są nie tylko treści przekazów, ale także fakt i okoliczności komunikowania się. Tajemnica ta wyraźnie wykracza poza samą treść przekazu i obejmuje całość procesu komunikowania się.

Tajemnica komunikowania się jest jednym z praw przysługujących obywatelom. Ograniczenie tajemnicy komunikowania się może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie i w sposób w niej określony. W demokratycznym państwie prawa ograniczenie tajemnicy komunikowania się może nastąpić, gdy jest to konieczne i niezbędne dla realizacji innych celów tego państwa, ważnych dla obywateli, w szczególności zapewnienia im bezpieczeństwa. Podstawowym warunkiem wprowadzenia takich ograniczeń jest, aby były one zgodne z wymogami Konstytucji RP i podejmowane w interesie obywateli.

Problematyka kontroli korespondencji przede wszystkim dotyczy szeroko rozumianego prawa karnego. W tym obszarze prawa pojawia się szereg zagadnień związanych z wydaniem korespondencji na potrzeby procesu karnego. Przede wszystkim dotyczą one rodzaju i zakresu udostępnianych informacji i danych. Ważne są także zagadnienia o charakterze proceduralnych (sposób i forma doręczenia postanowienia wydanego w trybie art. 218 § 1 KPK; zaskarżenie tego postanowienia; zwrócenie zbędnej korespondencji) oraz o charakterze dowodowym, w szczególności w zakresie tajemnic zawodowych w aspekcie zakazów dowodowych. Wreszcie pojawia się szereg problemów o charakterze faktycznym dotyczących kwestii prawidłowego zabezpieczenia zgromadzonych materiałów i ich niszczenia, zbędnych już dla postępowania materiałów.

Z pozyskiwaniem korespondencji na potrzeby procesu karnego łączy się bardzo ważny obszar działalności tzw. uprawnionych podmiotów np. Policji, w zakresie kontroli operacyjnej, której częścią jest uzyskiwanie i utrwalanie treści korespondencji, w tym korespondencji prowadzonej za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Obszar uregulowań prawnych uprawnionych podmiotów będących podstawową do

prowadzenia kontroli operacyjnej wywoływał i wywołuje nadal liczne wątpliwości co do zgodności tych uregulowań z Konstytucją RP, które były także przedmiotem rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego oraz wątpliwości interpretacyjne w zakresie stosowania obowiązujących przepisów w tym zakresie. W szczególności kwestie te dotyczą zakresu uprawnień przyznanych tym podmiotom, trybu podejmowania decyzji w sprawie pozyskania i utrwalenia korespondencji, trybu kontroli podejmowanych w tym zakresie decyzji czy obowiązywania zasady subsydiarności.

Problematyka kontroli korespondencji nie dotyczy tylko zagadnień ściśle prawnokarnych, ale związana jest także z innymi dziedzinami prawa, w szczególności prawem cywilnym. Dotyka obszaru ochrony dóbr osobistych oraz związana jest z ochroną danych osobowych. Istotna z praktycznego punktu widzenia jest kwestia odpowiedzialności za dokonane naruszenia, podlegającej ochronie korespondencji, która uzależniona jest od zakresu i rodzaju dokonanych naruszeń.

Żądania wydania korespondencji i ich kontroli adresowane są do podmiotów posiadających stosowne środki i zasoby pozwalające na realizację tych żądań. Czynności tych podmiotów są uregulowane w ustawach, przede wszystkim w Prawie telekomunikacyjnym oraz Prawie pocztowym. W obszarze tej praktyki powstaje szereg problemów związanych z kontrolą korespondencji. W szczególności dotyczą one sposobu realizacji tych obowiązków, okresu przechowywania zgromadzonych informacji i danych, usuwania zbędnych danych czy wreszcie konsekwencji prawnych niewykonania obowiązków na rzecz uprawnionych podmiotów, sądu i prokuratury.

W pracy zostały sformułowane wnioski oraz propozycje zmian w obecnych uregulowaniach prawnych o charakterze nie tylko materialnym czy procesowym, ale także ustrojowym, które powinny się przyczynić do realizacji konstytucyjnych standardów kontroli korespondencji, a także usprawnić w praktyce funkcjonowanie tych procesów zarówno dla podmiotów uprawnionych do żądania, jak i zobowiązanych do prowadzenia kontroli korespondencji.

Warszawa, grudzień 2016 r.

Maciej Rogalski

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

BezpWewnU	ustawa z 24.5.2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1897 ze zm.)
CBAU	ustawa 9.6.2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1310 ze zm.)
dyrektywa 2002/58/WE	dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 12.7.2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych oraz ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.Urz. WE L Nr 201, s. 37 ze zm.)
dyrektywa 2006/24/WE	dyrektywa 2006/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 15.3.2006 r. w sprawie zatrzymywania generowanych lub przetwarzanych danych w związku ze świadczeniem ogólnie dostępnych usług łączności elektronicznej lub udostępnianiem publicznych sieci łączności oraz zmieniająca dyrektywę 2002/58/WE (dyrektywa o retencji) (Dz.Urz. UE L Nr 105, s. 54)
DziałAntyterrU	ustawa z 10.6.2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 904)
EgzAdmU	ustawa z 17.6.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 599 ze zm.)
EKPC	Konwencja z 4.11.1950 r. o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
KPP	Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 26.10.2012 r. (Dz.Urz. UE C Nr 326, s. 391)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 380 ze zm.)
KK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1137 ze zm.)

Wykaz skrótów

KK69	ustawa z 19.4.1969 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 94 ze zm.)
KKS	ustawa z 10.9.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 186 ze zm.)
KKW	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 90, poz. 557 ze zm.)
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
KontrSkarbU	ustawa z 28.9.1991 r. o kontroli skarbowej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 720 ze zm.)
KontrwywiadU	ustawa z 9.6.2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1318)
KPA	ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 23 ze zm.)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.)
KPK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1749 ze zm.)
KPK28	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 19.3.1928 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 1950 r. Nr 40, poz. 364 ze zm.)
KPK69	ustawa z 19.4.1969 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 13, poz. 96 ze zm.)
KPW	ustawa z 24.8.2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1713 ze zm.)
KW	ustawa z 20.5.1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1094 ze zm.)
MPPOiP	Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 19.12.1966 r. (Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167)
OchrDanychU	ustawa z 29.8.1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 922)
OchrInfU	ustawa z 5.8.2010 r. o ochronie informacji niejawnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1167)
OrdPU	ustawa z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 613 ze zm.)
PolicjaU	ustawa z 6.4.1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1782 ze zm.)
PrAut	ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 666 ze zm.)

Wykaz skrótów

PrPoczt	ustawa z 23.11.2012 r. – Prawo pocztowe (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1113 ze zm.)
PrPras	ustawa z 26.1.1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.)
PrTelekom	ustawa z 16.7.2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1489 ze zm.)
PrTelekom00	ustawa z 21.7.2000 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 73, poz. 852 ze zm.)
rozporządzenie z 24.6.2003 r.	rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 24.6.2003 r. w sprawie sposobu technicznego przygotowania sieci służących do przekazywania informacji, do kontroli przekazów informacji oraz sposobu dokonywania, rejestracji, przechowywania, odtwarzania i niszczenia zapisów z kontrolowanych przekazów (Dz.U. Nr 110, poz. 1052)
rozporządzenie z 28.4.2004 r.	rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 28.4.2004 r. w sprawie sposobu technicznego przygotowania systemów i sieci służących do przekazywania informacji – do gromadzenia wykazów połączeń telefonicznych i innych przekazów informacji oraz sposobów zabezpieczania danych informatycznych (Dz.U. Nr 100, poz. 1023)
rozporządzenia z 16.12.2013 r.	rozporządzenie Rady Ministrów z 16.12.2013 r. w sprawie wykonywania przez operatorów pocztowych zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa i bezpieczeństwa i porządku publicznego (Dz.U. z 2013 r. poz. 1731)
SłużbaCelnaU	ustawa z 27.8.2009 r. o Służbie Celnej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1799 ze zm.)
StrGranU	ustawa z 12.10.1990 r. o Straży Granicznej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1643 ze zm.)
StrażGminU	ustawa z 29.8.1997 r. o strażach gminnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 706)
ŚwiadUsłElektrU	ustawa z 18.7.2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (t.j. Dz.U. z 2016 r. 1030 ze zm.)
TFUE	Traktat z 26.10.2012 r. o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana) (Dz.Urz. UE C Nr 326, s. 47)
ZmKPK	ustawa z 11.3.2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r. poz. 437)

ZmPolicjaU	ustawa z 15.1.2016 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r. poz. 147)
ŻandarWojskU	ustawa z 24.8.2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1483)

2. Organy i instytucje

ABW	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
AW	Agencja Wywiadu
CBA	Centralne Biuro Antykorupcyjne
CBOSA	Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych
ETPC	Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu
ETS	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
FSK	Federalny Sąd Konstytucyjny
GIKS	Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej
GIODO	Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
RPO	Rzecznik Praw Obywatelskich
SA	Sąd Apelacyjny
SC	Służba Celna
SG	Straż Graniczna
SKW	Służba Kontrwywiadu Wojskowego
SN	Sąd Najwyższy
SN(7)	Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów
SOKiK	Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
SWW	Służba Wywiadu Wojskowego
TK	Trybunał Konstytucyjny
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UKE	Urząd Komunikacji Elektronicznej
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny
ŻW	Żandarmeria Wojskowa

3. Czasopisma i publikatory

AUNC	Acta Universitatis Nicolai Copernici
Biul. SN	Biuletyn Sądu Najwyższego
CPKNP	Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
CTLR	Computer and Telecommunications Law Review
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy

Wykaz skrótów

ELR	European Law Review
EP	Edukacja Prawnicza
EPS	Europejski Przegląd Sądowy
IDPL	International Data Privacy Law
KZS	Krakowskie Zeszyty Sądowe (Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Krakowie w sprawach karnych)
MoP	Monitor Prawniczy
NP	Nowe Prawo
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSAB	Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSAK	Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karno i Wojskowa
OSNPG	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, wyd. Prokuratury Generalnej
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK ZU	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego Zbiór Urzędowy
Pal.	Palestra
PET	Prawo i Ekonomia w Telekomunikacji
PiP	Państwo i Prawo
Prze. Pol.	Przegląd Policyjny
PPE	Przegląd Prawa Europejskiego
Prob. Pr.	Problemy Praworządności
Prok.	Prokurator
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
PS	Przegląd Sądowy
R. Pr.	Radca Prawny
Rzeczp.	Rzeczpospolita
SP	Studia Prawnicze
Wok.	Wokanda
WPP	Wojskowy Przegląd Prawniczy
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

4. Inne skróty

art.	artykuł
cz.	Część
itp.	i tym podobne
lit.	litera

Wykaz skrótów

n.	następny (-a, -e)
np.	na przykład
Nr	numer
orz.	orzeczenie
pkt	punkt
post.	postanowienie
poz.	pozycja
r.	rok
red.	redakcja
rozdz.	rozdział
s.	strona
t.	tom
tzn.	to znaczy
ust.	ustęp
uw.	uwaga (-i)
w zw.	w związku
wyr.	wyrok
zd.	zdanie
ze zm.	ze zmianami
zob.	zobacz

Bibliografia

- Adamski A.*, Cyberprzestępczość – aspekty prawne i kryminologiczne, SP 2005, Nr 4
- Adamski D.*, Retencja danych telekomunikacyjnych – uwagi de lege ferenda wynikające z przepisów wspólnotowych, MP 2007, Nr 4 – dodatek Prawo Mediów Elektronicznych 2007
- Anderson D.*, References to the European Court, London 1995
- Augustyniak B., Eichstaedt K., Kurowski M., Świecki D.* (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. I, Warszawa 2013
- Augustyniak B., Eichstaedt K., Kurowski M., Świecki D.* (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2013
- Barta J.* (red.), Prawo autorskie. System Prawa Prywatnego, t. 13, Warszawa 2003
- Barta J., Fajgielski P., Markiewicz R.*, Ochrona danych osobowych. Komentarz, Warszawa 2011
- Barta P., Litwiński P.*, Dane objęte tajemnicą zawodową, w: *E. Traple* (red.), Prawo reklamy i promocji, Warszawa 2007
- Barta P., Litwiński P.*, Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz, Warszawa 2009
- Barta P., Litwiński P.*, Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz, Warszawa 2015
- Barta J., Markiewicz R.*, Internet a prawo, Kraków 1998
- Baworowski A.*, Doręczenia elektroniczne w toku postępowania przygotowawczego, Prok. i Pr. 2007, Nr 11
- Bazzoccho V.*, The European Charter of Fundamental Rights and the Area of Freedom, Security and Justice, w: *G. di Federico* (red.), The EU Charter of Fundamental Rights. Ius Gentium. Comparative Perspectives on Law and Justice 8, Springer 2011
- Bernatt M., Turno B.*, Zasada Legal Professional privilege w projekcie zmiany ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny 2013, Nr 1(2)
- Bieńkowska B., Kruszyński P., Kulesza C., Piszczek P.*, Wykład prawa karnego procesowego, Białystok 2003
- Birnhack M., Elkin-Koren N.*, Does Law Matter Online? Empirical Evidence on Privacy Law Compliance, Michigan Telecommunications & Technology Law Review 2011, Nr 17
- Blakeney S.*, The Data Retention Directive: combating terrorism or invading privacy?, CTLR 2007, Nr 13(5)

- Boehm F.*, Information Sharing and Data Protection in the Area of Freedom, Security and Justice. Towards Harmonised Data Protection Principles for Information Exchange at EU-level, Springer 2012
- Bojańczyk A.*, Billingi jednak na specjalnych prawach, *Rzeczp.* 2005, Nr 1
- Bojańczyk A.*, Billingi na specjalnych prawach, *Rzeczp.* 2004, Nr 12
- Bojańczyk A.*, Jaki jest zakres nowego zakazu dowodowego obejmującego dowody uzyskane za pomocą czynu zabronionego, *Pal.* 2014, Nr 10
- Bojańczyk A.*, Karnoprawne aspekty ochrony praw pracownika do tajemnicy komunikowania się, cz. I, *Pal.* 2003, Nr 1–2
- Bojarski T.*, Naruszenie tajemnicy korespondencji, w: *I. Andrejew, L. Kubicki, J. Waszczyński* (red.), *System Prawa Karnego*, t. IV, cz. 2, Ossolineum 1985
- Boratyńska K.*, Podśluch komputerowy – zagadnienia wybrane, w: *E.W. Pływaczewski* (red.), *Aktualne problemy prawa karnego i kryminologii*, Białystok 2005
- Boratyńska K.T., Górska A., Sakowicz A., Ważny A.*, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2014
- Bratoszewski J., Gardocki L., Gostyński Z., Przyjemski S.M., Stefański R.A., Zabłocki S.*, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. I, Warszawa 1998
- Bratoszewski J., Gardocki L., Gostyński Z., Przyjemski S., Stefański R., Zabłocki S.*, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. I, Warszawa 2003
- Bratoszewski J., Gardocki L., Gostyński Z., Przyjemski S.M., Stefański R.A., Zabłocki S.*, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. III, Warszawa 2004
- Broszczak B.*, Prawo do obrony a ochrona informacji niejawnych, w: *L. Bogunia* (red.), *Nowa kodyfikacja prawa karnego*, t. XI, Wrocław 2002
- Bruno T.*, Ciąg dalszy sporu o zakres zasady legal professional privilege – glosa do wyroku SPI z 17.09.2007 r. w połączonych sprawach: T-125/03 i T-253/03 Akzo Nobel Chemicals Ltd i Agros Chemicals Ltd przeciwko Komisji WE, EPS 2008, Nr 6
- Bulsiewicz A., Lach A.*, Procesowe i pozaprosesowe uzyskiwanie bilingu telefonicznego, *Prze. Pol.* 2003, Nr 3–4
- Chaciński J.*, *Prawa podmiotowe a ochrona dóbr osobistych*, Lublin 2004
- Chrabkowski M., Gwizdała K.*, Zabezpieczenie dowodów elektronicznych, *Prok. i Pr.* 2015, Nr 12
- Ciarka M.*, Przeszukiwanie komputera. Część I, EP 2009, Nr 11
- Chrzczonowicz P.*, Społeczeństwo inwigilowane w państwie prawa, w: *P. Chrzczonowicz, V. Kwiatkowska-Darul, K. Skowroński* (red.), *Materiały z konferencji naukowej*, Toruń 2003
- Cisek A.*, *Dobra osobiste i ich niemajątkowa ochrona w kodeksie cywilnym*, Wrocław 1989
- Clarke R.*, Data retention as mass surveillance: the need for an evaluative framework, IDPL 2015, Nr 5
- Corbett S.*, The retention of personal information online: A call for international regulation of privacy law, *Computer Law & Security Review* 2013, Nr 29

- Craig P.*, The Jurisdiction of the Community Courts, w: *G. de Búrca, J.H.H. Weiler* (red.), The European Court of Justice, Oxford–New York 2001
- Dąbrowska P.*, Skutki orzeczenia wstępnego Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, Warszawa 2004
- Długosz J.*, Obowiązki prawników wykonujących wolne zawody w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy. Komentarz do wyroku ETS z 26.6.2007 r. (sygn. C-305/05) i do wyroku TK z 2.7.2007 r. (sygn. K 41/05), RP 2008, Nr 4
- Dobosz I.*, Tajemnica korespondencji jako dobro osobiste oraz jej ochrona w prawie cywilnym, Kraków 1989
- Doda Z.*, Zażalenie w procesie karnym, Warszawa 1985
- Drajewicz D.*, Zgoda następcza sądu na stosowanie kontroli operacyjnej, Prok. i Pr. 2009, Nr 1
- Dubisz S.* (red.), Uniwersalny słownik języka polskiego, t. 2, Warszawa 2003
- Dudka K.*, Glosa do uchwały SN z 21.3.2000 r., I KZP 60/99, PiP 2000, Nr 12
- Dudka K.*, Karnoprocesowe ograniczenia kontaktów oskarżonego tymczasowo aresztowanego z jego obrońcą, Annales UMCS, sectio G, vo. XLIII, Lublin 1996
- Dudka K.*, Kontrola i utrwalanie rozmów w projekcie k.p.k., PS 1994, Nr 7–8
- Dudka K.*, Kontrola korespondencji i podsłuch w polskim procesie karnym, Lublin 1998
- Dudka K.*, Ochrona prawa do prywatności i jej ograniczenia w polskim prawie karnym, cz. I, CPKPN 2000, Nr 2
- Dudka K.*, Podsłuch komputerowy w polskim procesie karnym – wybrane zagadnienia praktyczne, Prok. i Pr. 1999, Nr 1
- Dudka K.*, Zatrzymanie korespondencji w projekcie kodeksu postępowania karnego z 1995 r. na tle przepisów obowiązujących, Prok. i Pr. 1996, Nr 4
- Dzwonkowski H.*, Ordynacja podatkowa. Komentarz, Warszawa 2014
- Eichstaedt K.*, Zarządzenie przez sąd kontroli operacyjnej w ujęciu procesowym, Prok. i Pr. 2003, Nr 9
- Fajgielski P.*, Ochrona danych osobowych w telekomunikacji – aspekty prawne, Lublin 2003
- Di Federico G.*, Case C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals Ltd and Akros Chemicals Ltd v. European Commission, Judgment of the European Court of Justice (Grand Chamber) of 14 September 2010, Common Market Law Review 2011, Nr 2
- Ferenc-Szydełko E.*, Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz, Legalis 2014
- Gabriel-Węglowski M.*, Glosa do postanowienia SN z 26.4.2007 r., I KZP 6/07, Prok. i Pr. 2009, Nr 2
- Gajdus D., Gronowska B.*, Stosowanie podsłuchu telefonicznego w ocenie Europejskiej Komisji i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (refleksje na tle rozwiązań polskich), Pal. 1994, Nr 11
- Gardocki L.*, Prawo karne, Warszawa 2010
- Garlicki L.* (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, t. II, Warszawa 2002